

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. birželio 19 d.*

Byloje C-319/06

dėl 2006 m. liepos 20 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama J. Enegren ir G. Rozet, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Liuksemburgo Didžiąją Hercogystę, atstovaujamą C. Schiltz,

atsakovę,

* Proceso kalba: prancūzų.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai A. Tizzano, A. Borg Barthet, M. Ilešič ir E. Levits (pranešėjas),

generalinė advokatė V. Trstenjak,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2007 m. rugsėjo 13 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

¹ Ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad:

— paskelbusi 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo, perkeliančio 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 96/71/EB dėl darbuotojų

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

- 2 Direktyvos 96/71 3 straipsnyje „Darbo ir įdarbinimo sąlygos“ nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad, neatsižvelgiant į tai, kokia teisė yra taikoma darbo santykiams, 1 straipsnio 1 dalyje paminėtos įmonės garantuoja į jų teritoriją komandiruotiems darbuotojams darbo ir įdarbinimo sąlygas dėl toliau nurodytų sričių, kurias toje valstybėje narėje, kur darbas yra atliekamas, reglamentuoja:

— įstatymai ir kiti teisės aktai

ir (arba)

— kolektyvinės sutartys ar arbitražo sprendimai, kurie buvo paskelbti visuotinai taikytinai, kaip numatyta šio straipsnio 8 dalyje, jeigu jie yra susiję su priede išvardyta veikla:

- a) dėl maksimalaus darbo ir minimalaus poilsio laiko;

- b) dėl minimalių mokamų metinių atostogų trukmės;

- c) dėl minimalių užmokesčio normų, įskaitant viršvalandžių apmokėjimo normas; šis punktas netaikomas papildomo pensinio draudimo sistemoms;

- d) dėl darbuotojų, ypač laikino įdarbinimo įmonių siūlomų, samdos sąlygų;

- e) dėl darbuotojų sveikatos, higienos ir darbo saugos;

- f) dėl apsaugos priemonių, skirtų nėščių ar neseniai pagimdžiusių moterų, vaikų ir jaunimo darbo sutarties sąlygoms vykdyti;

- g) dėl vienodų sąlygų taikymo vyrams ir moterims bei kitų nediskriminavimo nuostatų.

Šioje direktyvoje šio straipsnio 1 dalies c punkte paminėtų minimalių užmokesčio normų sąvoką apibrėžia valstybės narės, į kurios teritoriją darbuotojas yra komandiruojamas, nacionalinės teisės aktai ir (arba) praktika.

<...>

10. Ši direktyva nedraudžia valstybėms narėms, laikantis Sutarties ir remiantis vienodų sąlygų taikymo principu, nacionalinėms įmonėms ir kitų valstybių įmonėms taikyti:

- darbo ir įdarbinimo sąlygų, reglamentuojančių kitokias nei išvardytosios 1 dalies pirmojoje pastraipoje sritys, tuo atveju, kai remiamasi viešosios tvarkos nuostatomis,

- darbo ir įdarbinimo sąlygų, nustatytų kolektyvinėse sutartyse arba arbitražo sprendimuose, kaip numatyta 8 dalyje, ir reglamentuojančių kitokią veiklą nei nurodytoji priede.“ (Pataisytas vertimas)

³ Priimant Direktyvą 96/71, į Europos Sąjungos Tarybos posėdžio protokolą buvo įrašyta tokia su šios direktyvos 3 straipsnio 10 dalies pirmą įtrauką susijusi Deklaracija Nr. 10 (toliau – Deklaracija Nr. 10):

„Taryba ir Komisija paskelbė:

Frazė „viešosios tvarkos nuostatos“ turi būti laikoma apimančia privalomas nuostatas, nuo kurių negalima nukrypti ir kurios savo pobūdžiu ir tikslu atitinka privalomuosius viešojo intereso reikalavimus. Šios nuostatos ypač gali apimti priverstinio darbo draudimą ar viešosios valdžios institucijų įtraukimą į atitiktis su darbo sąlygomis susijusiems teisės aktams monitoringą.“

Liuksemburgo teisės aktai

4 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Visi įstatymai ir kiti teisės aktai bei nuostatos, išplaukiančios iš visuotinai taikomomis paskelbtų kolektyvinių sutarčių ar iš arbitražinio sprendimo, kurio taikymo sritis panaši į visuotinai taikomų kolektyvinių sutarčių, susiję su:

- 1) rašytine darbo sutartimi ar dokumentu, parengtu pagal 1991 m. spalio 14 d. (Tarybos) direktyvą 91/533/EEB dėl darbdavio pareigos informuoti darbuotojus apie galiojančias sutartis arba darbo santykių sąlygas (OL L 288, p. 32);
- 2) minimaliu atlyginimu ir automatišku darbo užmokesčio pritaikymu prie pragyvenimo išlaidų pokyčių;
- 3) darbo trukme ir savaitės poilsio laiku;
- 4) apmokamomis atostogomis;

- 5) kolektyvinėmis atostogomis;
- 6) oficialiųjų švenčių dienomis;
- 7) laikino darbo ir darbo jėgos samdos teisės aktais;
- 8) ne visos darbo dienos ir terminuoto darbo teisės aktais;
- 9) apsaugos priemonėmis, taikytinomis vaikų ir jaunimo, nėščių ar neseniai pagimdžiusių moterų darbo sutarties sąlygoms;
- 10) nediskriminavimu;
- 11) kolektyvinėmis darbo sutartimis;
- 12) priverstiniu nedarbu, nustatytu pagal teisės aktus, reglamentuojančius nedarbą dėl blogų oro sąlygų ir nedarbą dėl techninių priežasčių;
- 13) neteisėtu darbu, įskaitant nuostatas, susijusias su darbo leidimais darbuotojams, kurie nėra Europos ekonominės erdvės valstybės narės piliečiai;

14) bendrai su darbuotojų sauga ir sveikata darbo vietoje ir konkrečiau su Nelaimingų įvykių draudimo asociacijos nelaimingų įvykių apsaugos reikalavimais, nustatytais pagal Socialinio draudimo kodekso 154 straipsnį ir su minimaliais saugos ir sveikatos reikalavimais, įtvirtintais Didžiosios Hercogystės teisės aktu, priimtu gavus privalomą Valstybės tarybos nuomonę ir patvirtinus Parlamento deputatų rūmų pirmininkų sueigai pagal iš dalies pakeisto 1994 m. birželio 17 d. Įstatymo dėl darbuotojų saugos ir sveikatos darbe 14 straipsnį,

yra privalomos nacionalinės viešosios tvarkos nuostatos, visų pirma kolektyvinių arba individualių sutarčių nuostatos 1986 m. kovo 27 d. Įstatymo, įgyvendinančio 1980 m. birželio 19 d. Romos konvenciją dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės, nuostatų prasme ir yra taikytinos visiems darbuotojams, vykdantiems veiklą Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės teritorijoje, įskaitant laikinai komandiruotus darbuotojus, neatsižvelgiant į komandiruotės trukmę ar jos pobūdį.

2. Šio straipsnio pirmos dalies nuostatos taikomos darbuotojams, nepaisant jų tautybės bei įmonės juridinės ar faktinės buveinės vietos.“

5 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 2 straipsnyje numatyta:

„1. Šio įstatymo 1 straipsnio nuostatos taip pat taikomos įmonėms, išskyrus prekybinių laivų įgulą, kurios, teikdamos tarptautines paslaugas, komandiruoja darbuotojus į Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės teritoriją.

2. Pagal ankstesnę (1) dalį komandiruotė – tai šios toliau išvardytos atitinkamų įmonių operacijos, jeigu tarp komandiruojančios įmonės ir darbuotojo komandiruotės laikotarpiu egzistuoja darbo santykiai:

1) net trumpalaikis ar nustatytos trukmės darbuotojo komandiravimas į Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės teritoriją šio straipsnio 1 dalyje numatytų įmonių vardu ir joms vadovaujant pagal siunčiančios įmonės ir Liuksemburge įsteigto ar jame savo veiklą vykdančio paslaugos gavėjo sudarytą sutartį;

- 2) net trumpalaikis ar nustatytos trukmės darbuotojo komandiravimas į Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės teritoriją į komandiruojančiai įmonei priklausančią įstaigą arba į įmonę, priklausančią komandiruojančios įmonės grupei;

- 3) nepažeidžiant 1994 m. gegužės 19 d. Įstatymo dėl laikino darbo ar laikino darbo jėgos samdos reglamentavimo, net trumpalaikis ar nustatytos trukmės laikinojo įdarbinimo įmonės ar vykdant darbo jėgos samdą darbuotojo komandiravimas į darbuotojus priimančią Liuksemburge įsisteigusią ar jame savo veiklą vykdančią įmonę.

3. Komandiruojamas darbuotojas – tai bet kuris paprastai užsienyje dirbantis darbuotojas, kuris ribotą laikotarpį dirba Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės teritorijoje.

4. Darbo santykių sąvoka apibrėžiama pagal Liuksemburgo teisę.“

6 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 7 straipsnyje nurodyta:

„1. Taikant šį įstatymą, įmonė, netgi jeigu jos buveinė yra ne Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės teritorijoje ar kuri paprastai dirba ne Liuksemburgo teritorijoje, kurios vienas ar keli darbuotojai dirba Liuksemburge, įskaitant laikinai komandiruojamus pagal šio įstatymo 1 ir 2 straipsnių nuostatas, prieš pradėdama darbus turi, Darbo ir kasyklų inspekcijai paprašius, kuo greičiau sudaryti šiai sąlygas susipažinti su kontrolei reikalinga pagrindine informacija, be kita ko:

- darbuotojų pavardėmis, vardais, gimimo data ir vieta, civiliniu statusu, tautybe ir darbuotojų profesija,

- tikslia darbuotojų kvalifikacija,

- pareigomis, užimamomis įmonėje, ir veikla, kurią jie paprastai vykdo,

- darbuotojų gyvenamąją vietą ir kai kurias atvejais įprastą gyvenamąją vietą,

- prireikus leidimu gyventi ar leidimu dirbti,

- darbo vieta ar vietomis Liuksemburge ir darbo trukmė,

- formuliario E 101 kopija ar prireikus konkrečia nuoroda apie socialinio draudimo institucijas, kur darbuotojai yra apdrausti jų gyvenimo Liuksemburgo teritorijoje metu,

- darbo sutarties kopija ar dokumentu, parengtu pagal 1991 m. spalio 14 d. Direktyvą 91/533/EEB dėl darbdavio pareigos informuoti darbuotojus apie galiojančias sutarties arba darbo santykių sąlygas.

2. Didžiosios Hercogystės teisės akte vėliau gali būti patikslinamas šio straipsnio taikymas.“

7 To paties įstatymo 8 straipsnyje nurodyta:

„Bet kuri įmonė, įsisteigusi užsienyje, kur yra jos buveinė, arba kuri neturi nuolatinio padalinio Liuksemburge mokesčio įstatymo prasme, kurios vienas ar keli darbuotojai vykdo bet kokią veiklą šioje valstybėje narėje, turi saugoti pas ten *ad hoc* reziduojantį atstovą jai pagal šį įstatymą, būtent ankstesnį 7 straipsnį, tenkančių įpareigojimų kontrolei reikalingus dokumentus.

Šie dokumentai kuo greičiau turi būti pateikti Darbo ir kasyklų inspekcijai šiai paprašius. Įmonė ar jos atstovas, kaip nurodyta ankstesnėje dalyje, vėliausiai prieš pradėdami numatytą darbą pagal darbo sutartis ir registruotu laišku išsiųsdami patvirtinimą apie jo gavimą, iš anksto turi informuoti Darbo ir kasyklų inspekciją apie konkrečią dokumentų buvimo vietą.“

Ikiteisminė procedūra

8 2004 m. balandžio 1 d. oficialiu pranešimu Komisija Liuksemburgo valdžios institucijoms nurodė, jog 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymas gali prieštarauti Bendrijos teisei. Šiame įstatyme:

— kitoje valstybėje narėje įsisteigusios ir į Liuksemburgą darbuotojus komandiruojančios įmonės įpareigojamos laikytis darbo ir įdarbinimo sąlygų, viršijančių Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 ir 10 dalyse numatytus reikalavimus,

- komandiruoatų darbuotojų atžvilgiu, išskyrus savaitės poilsio laiką, neužtikrinamas joks kitas poilsis (kasdienis poilsis),

 - trūksta aiškumo, reikiamo užtikrinti teisinį saugumą, dėl įpareigojimo į Liuksemburgą darbuotojus komandiruojančioms įmonėms prieš pradėdant darbus, Darbo ir kasyklų inspekcijai paprašius, kuo greičiau sudaryti šiai sąlygas susipažinti su kontrolei reikalinga pagrindine informacija,

 - reikalaujant, kad įmonės, kurių buveinės nėra Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės teritorijoje ar joje neturinčios nuolatinės atstovybės, kontrolei reikalingus dokumentus saugotų Liuksemburge pas ten *ad hoc* reziduojantį atstovą, apribojama laisvė teikti paslaugas.
- 9 2004 m. rugpjūčio 30 d. atsakyme Liuksemburgo Didžioji Hercogystė nurodė, kad šiame oficialiame pranešime pirmajame kaltinime nurodytos darbo ir įdarbinimo sąlygos yra „viešosios tvarkos“ nuostatos, kaip antai numatytos Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmoje įtraukoje.
- 10 Ji pripažino šiame oficialiame pranešime nurodyto antrojo kaltinimo pagrįstumą.
- 11 Kalbėdama apie tame pačiame laiške esančius trečiąjį ir ketvirtąjį kaltinimus, ši valstybė narė nurodė, pirma, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 7 straipsnis nereikalauja išankstinio pranešimo, ir, antra, kad įpareigojimas pranešti Darbo ir kasyklų inspekcijai atstovo, saugojančio įstatymu reikalaujamus dokumentus, pavarde yra nediskriminacinis reikalavimas, būtinas šios institucijos administracijai atlikti kontrolę.

- 12 Kadangi šie atsakymai Komisijos neįtikino, ji pakartojo savo kaltinimus 2005 m. spalio 12 d. pagrįstoje nuomonėje, nurodydama Liuksemburgo Didžiąjai Hercogystei per du mėnesius nuo šios nuomonės gavimo įvykdyti įsipareigojimus.
- 13 Paprašiusi papildomo šešių savaičių termino, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė nusprendė, kad nebūtina atsakyti į šią pagrįstą nuomonę.
- 14 Todėl Komisija, remdamasi EB 226 straipsniu, pateikė šį ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo.

Dėl ieškinio

Pirmasis kaltinimas, susijęs su neteisingu Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 ir 10 dalių perkėlimu

Šalių argumentai

- 15 Pirmuoju kaltinimu Komisija tvirtina, kad Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neteisingai perkėlė Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 ir 10 dalis.

- 16 Konkrečiau tariant, Komisija mano, kad klaidingai kvalifikuodama ginčijamuose privalomose nacionalinės viešosios tvarkos nuostatose nurodytas sritis reglamentuojančias nacionalines nuostatas ir taip reikalaujama, kad į Liuksemburgo teritoriją darbuotojus komandiruojančios įmonės jų laikytųsi, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė nustatė šioms įmonėms pareigas, viršijančias tai, kas numatyta Direktyvoje 96/71. Šios institucijos manymu, kiekviena valstybė narė negali vienašališkai apibrėžti šios direktyvos 3 straipsnio 10 dalyje numatytos viešosios tvarkos sąvokos, nes ji negali vienašališkai taikyti visų privalomų savo darbo teisės nuostatų kitoje valstybėje narėje įsisteigusiems paslaugų teikėjams.
- 17 Pirma, tokia yra 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta pareiga komandiruoti tik darbuotojus, kurie su įmone yra sudarę rašytinę darbo sutartį ar kitoki analogišku laikomą dokumentą Direktyvos 91/533 prasme.
- 18 Šiuo atžvilgiu Komisija primena, kad bet kuriuo atveju Direktyvos 91/533 nuostatų laikymosi kontrolė tenka šią direktyvą perkėlusioms atitinkamos įmonės įsisteigimo valstybės narės valdžios institucijoms, o ne, komandiruotės atveju, priimančiajai valstybei narėi.
- 19 Antra, kalbėdama apie automatišką darbo užmokesčio pritaikymą prie pragyvenimo išlaidų pokyčių, numatytą 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 2 punkte, Komisija tvirtina, kad Liuksemburgo teisės aktai prieštarauja Direktyvai 96/71, kuri numato, kad priimančioji valstybė narė reglamentuoja tik minimalų atlyginimą.
- 20 Trečia, kalbėdama apie ne visos darbo dienos ir terminuoto darbo taisyklių, numatytų 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 8 punkte, laikymąsi, Komisija tvirtina, kad pagal Direktyvą 96/71 taikyti savo taisykles ne visos darbo dienos ir terminuoto darbo srityje įmonėms, komandiruojančioms darbuotojus į jos teritoriją, turi ne priimančioji valstybė narė.

- 21 Ketvirta, kalbėdama apie 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 11 punkte numatytą pareigą laikytis kolektyvinių darbo sutarčių, Komisija tvirtina, kad aktų, nepaisant jų materialinio turinio, savaime patenkančių į aktų kategoriją, nuostatos negali būti laikomos privalomomis nacionalinės viešosios tvarkos nuostatomis.
- 22 Liuksemburgo Didžioji Hercogystė tvirtina, kad visi pirmajame Komisijos kaltinime nurodyti reikalavimai yra susiję su privalomosiomis nacionalinės viešosios tvarkos nuostatomis Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmos įtraukos prasme. Šiuo atžvilgiu ji nurodo, pirma, kad Deklaracija Nr. 10 neturi privalomosios galios ir, antra, kad viešosios tvarkos nuostatų sąvoka apima visas nuostatas, kurios, priimančiosios valstybės nuomone, atitinka imperatyvius viešosios tvarkos reikalavimus. Be to, Didžioji Liuksemburgo Hercogystė nurodo teisės aktų leidybos procedūrą, po kurios buvo priimta 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, p. 36).

Teisingumo Teismo vertinimas

— Pirminės pastabos

- 23 Pirmiausia, norint atsakyti į pagrindinį Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės gynybos argumentą, reikia pabrėžti, kad pagal Direktyvos 2006/123 3 straipsnio 1 dalies a punktą ši direktyva nepakeičia Direktyvos 96/71, nes kolizijos atveju pirmenybę turi pastaroji direktyva. Todėl ši valstybė narė, pagrįsdama savo Direktyvos 96/71 nuostatos aiškinimą, negali remtis teisės aktų leidybos procedūra, po kurios buvo priimta Direktyva 2006/123.

- 24 Iš Direktyvos 96/71 tryliktos konstatuojamosios dalies matyti, kad valstybių narių įstatymus būtina derinti siekiant nustatyti pagrindines minimalią apsaugą užtikrinančias imperatyvias teisės normas, kurių priimančiojoje valstybėje turi laikytis darbdaviai, į ją komandiruojančios valstybės darbuotojus laikiniems darbams (žr. 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Laval un Partneri*, C-341/05, Rink. p. I-11767, 59 punktą).
- 25 Taigi šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies pirmoje įtraukoje nurodyta, jog valstybės narės užtikrina, kad, neatsižvelgiant į tai, kokia teisė taikoma darbo santykiams, kitoje valstybėje narėje įsisteigusios įmonės, komandiruojančios darbuotojus pagal tarpvalstybinio paslaugų teikimo sistemą, garantuoja komandiruotiems darbuotojams darbo sąlygas dėl šiame straipsnyje nurodytų sričių, kurias nustato ta valstybė narė, kur atliekamas darbas (2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-490/04, Rink. p. I-6095, 18 punktas).
- 26 Šiuo tikslu šioje nuostatoje išsamiai išvardytos sritys, kuriose valstybės narės gali teikti pirmenybę galiojančioms priimančiosios valstybės narės taisyklėms.
- 27 Vis dėlto Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmoje įtraukoje valstybėms narėms pripažįstama galimybė, laikantis EB sutarties, įmonėms, kurios komandiruoja darbuotojus į jų teritoriją, taikyti nediskriminuojančias darbo ir įdarbinimo sąlygas kitose nei 1 dalies pirmojoje pastraipoje išvardytose srityse, kai remiamasi viešosios tvarkos nuostatomis.
- 28 Be to, kaip matyti iš 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies, kurioje tvirtinama, kad šios dalies 1–14 punktuose numatytos nuostatos yra privalomosios viešosios politikos nuostatos, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė ketino remtis šios direktyvos 3 straipsnio 10 dalies pirma įtrauka.

- 29 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad valstybės narės viešosios tvarkos teisės aktai apima nacionalines nuostatas, kurių laikymasis buvo pripažintas tokiu svarbiu politinei, socialinei ar ekonominei atitinkamos valstybės narės sistemai apsaugoti, jog galima reikalauti, kad jų laikytųsi kiekvienas šios valstybės narės teritorijoje esantis asmuo ar kad jas atitiktų bet kokie šioje teritorijoje esantys teisiniai santykiai (1999 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Arblade ir kt.*, C-369/96 ir C-376/96, Rink. p. I-8453, 30 punktas).
- 30 Tačiau, priešingai nei tvirtina Liuksemburgo Didžioji Hercogystė, viešosios tvarkos išimtis yra siaurai aiškintina nuo pagrindinio laisvo asmenų judėjimo principo nukrypti leidžianti nuostata, kurios apimties valstybės narės negali nustatyti vienašališkai (dėl laisvo asmenų judėjimo žr. 2006 m. sausio 31 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-503/03, Rink. p. I-1097, 45 punktą).
- 31 Direktyvos 96/71 kontekste 3 straipsnio 10 dalies pirma įtrauka yra nuostata, leidžianti nukrypti nuo principo, kad sritys, kuriose priimančioji valstybė narė gali taikyti savo teisės aktus į jos teritoriją darbuotojus komandiruojančioms įmonėms, yra išsamiai išvardytos šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje. Todėl ši 3 straipsnio nuostata turi būti aiškinama siaurai.
- 32 Be to, Deklaracijoje Nr. 10, kuria, kaip teisingai savo išvados 45 punkte nurodė generalinė advokatė, gali būti remiamasi pagrindžiant Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmos įtraukos aiškinimą, nurodyta, kad frazė „viešosios tvarkos nuostatos“ turi būti laikoma apimančia privalomąsias nuostatas, nuo kurių negalima nukrypti ir kurios savo pobūdžiu ir tikslu atitinka imperatyvius viešojo intereso reikalavimus.
- 33 Bet kuriuo atveju šioje Direktyvos 96/71 nuostatoje numatyta, kad pasinaudojusios joje įtvirtinta galimybe valstybės narės neatleidžiamos nuo joms pagal Sutartį

tenkančių pareigų, ypač susijusių su laisve teikti paslaugas, kurios skatinimo tikslas pabrėžiamas šios direktyvos penktoje konstatuojamojoje dalyje.

³⁴ Atsižvelgiant į šiuos argumentus reikia išnagrinėti 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies reikalavimus, kurių kvalifikavimą kaip privalomų nacionalinės viešosios tvarkos nuostatų ginčija Komisija.

— Pagal Direktyvą 91/533 numatytas 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 dalies 1 punkto reikalavimas, susijęs su rašytine sutartimi ar dokumentu

³⁵ Pirmiausia reikia pabrėžti, kad šis reikalavimas priklauso sričiai, kuri nėra paminėta Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje esančiame sąraše.

³⁶ Liuksemburgo Didžioji Hercogystė tvirtina, pirma, kad ginčijamas reikalavimas yra tik Direktyvos 91/533 2 ir 3 straipsniuose numatytos sąlygos priminimas, ir, antra, kad jis patenka į viešosios tvarkos sritį, nes juo siekiama užtikrinti darbuotojų apsaugą.

³⁷ Kaip pabrėžiama Direktyvos 91/533 antroje konstatuojamojoje dalyje, darbo santykiams būtina nustatyti oficialius reikalavimus, siekiant pagal darbo sutartį dirbančius darbuotojus geriau apsaugoti nuo galimo jų teisių pažeidimo ir padidinti darbo rinkos atvirumą.

38 Tačiau iš šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalies taip pat matyti, kad valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus laikantis šios direktyvos.

39 Todėl šioje direktyvoje numatyti reikalavimai visiems darbdaviams, įskaitant komandiruojančius darbuotojus, taikomi pagal valstybės narės, kurioje jie įsisteigę, teisės aktus, kaip tai numatyta ir Direktyvos 91/533 4 straipsnio 1 dalyje.

40 Reikia konstatuoti, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje numatyto reikalavimo laikymąsi užtikrina valstybė narė, iš kurios komandiruojami darbuotojai.

41 Taigi ginčijama nuostata iš tikrųjų siekiama į Liuksemburgą komandiruojančioms įmonėms nustatyti pareigą, kuri joms jau taikoma jų įsisteigimo valstybėje narėje. Galiausiai Direktyvos 96/71 tikslas užtikrinti atitiktį esminėms darbuotojų apsaugos taisyklėms daro šią papildomą pareigą visiškai nereikalingą, ir ji, atsižvelgiant į susijusias procedūras, gali atgrasyti kitoje valstybėje narėje įsisteigusias įmones pasinaudoti laisve teikti paslaugas.

42 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, nors Bendrijos teisė nedraudžia valstybėms narėms išplėsti savo teisės aktų ar socialinių partnerių sudarytų kolektyvinių sutarčių taikymo kiekvienam net laikinai jų teritorijoje pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui, neatsižvelgiant į darbdavio įsisteigimo šalį, ši galimybė siejama su sąlyga, kad pagal įsisteigimo valstybėje narėje darbdaviams taikomus reikalavimus atitinkamiems darbuotojams, kurie laikinai dirba priimančiojoje valstybėje narėje, dar nesuteikiama tokia pati arba iš esmės panaši apsauga (šia prasme žr. 2004 m. spalio 21 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą*, C-445/03, Rink. p. I-10191, 29 punktą ir nurodytą praktiką).

43 Ypač Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad laisvė teikti paslaugas, kaip vienas iš pagrindinių Sutarties principų, gali būti ribojama tik tokiais teisės aktais, grindžiamais imperatyviais bendrojo intereso pagrindais, kurie taikomi visiems priimančioje valstybėje narėje veiklą vykdančioms asmenims ar įmonėms, jeigu šio intereso nesaugo paslaugų teikėjui jo įsisteigimo valstybėje narėje taikomos taisyklės (žr. minėto sprendimo *Arblade ir kt.* 34 punktą bei 2001 m. spalio 25 d. Sprendimo *Finalarte ir kt.*, C-49/98, C-50/98, C-52/98–C-54/98 ir C-68/98–C-71/98, Rink. p. I-7831, 31 punktą).

44 Kadangi Direktyva 91/533, kuria remiasi Liuksemburgo Didžioji Hercogystė, užtikrinama darbuotojų apsauga ir yra toks atvejis, reikia konstatuoti, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytas reikalavimas neatitinka Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmos įtraukos, nes jis nustatytas nesilaikant Sutarties.

— Reikalavimas susijęs su automatišku darbo užmokesčio pritaikymu prie pragyvenimo išlaidų pokyčių, numatytas 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 2 punkte

45 Iš Komisijos pateikto ieškinio matyti, kad ji ginčija ne tai, jog minimalūs atlyginimai yra indeksuojami pagal pragyvenimo išlaidas, nes toks reikalavimas neginčijamai išplaukia iš Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos, kaip tai nurodė Liuksemburgo Didžioji Hercogystė, o faktinę aplinkybę, kad šis indeksavimas yra taikomas visiems darbo užmokesčiams, įskaitant atlyginimus, kurie nepatenka į minimalių atlyginimų kategoriją.

46 Liuksemburgo Didžioji Hercogystė tvirtina, kad ši Direktyvos 96/71 nuostata netiesiogiai leidžia priimančiajai valstybei narei taikyti savo atlyginimų apskaičiavimo sistemą į jos teritoriją darbuotojus komandiruojančioms įmonėms.

- 47 Šiuo atžvilgiu reikia pabrėžti, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos c punktu siekė apriboti valstybių narių su darbo užmokesčiu susijusios intervencijos galimybę minimaliu darbo užmokesčio lygiu. Iš to išplaukia, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo reikalavimas dėl automatiško kitų nei minimalus atlyginimų pritaikymo prie pragyvenimo išlaidų pokyčių nepatenka į Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje numatytas sritis.
- 48 Liuksemburgo Didžioji Hercogystė tvirtina, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 2 punkto reikalavimu siekiama užtikrinti socialinę taiką Liuksemburge ir kad šiuo pagrindu jis yra viešosios tvarkos reikalavimas Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmos įtraukos prasme, kuriuo darbuotojai apsaugomi nuo infliacijos poveikio.
- 49 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad ši Direktyvos 96/71 nuostata atveria priimančiajai valstybei narei galimybę į jos teritoriją darbuotojus komandiruojančioms įmonėms nustatyti darbo ir įdarbinimo sąlygas, susijusias su kitomis sritimis nei numatytos Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje, su sąlyga, jog tai yra viešosios tvarkos nuostatos. Todėl Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmoje įtraukoje numatyta išlyga yra šia direktyva tvirtintos sistemos išimtis bei nuo pagrindinio laisvės teikti paslaugas principo, kuriuo pagrįsta ši direktyva, leidžianti nukrypti nuostata, kuri turi būti aiškinama siaurai.
- 50 Be to, Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad nors valstybės narės iš esmės ir toliau gali pagal savo nacionalinius poreikius laisvai nustatyti viešosios tvarkos reikalavimus, Bendrijos kontekste, būtent kaip nukrypimo nuo pagrindinės laisvės teikti paslaugas pateisinimas, ši sąvoka turi būti suprantama siaurai, taip, kad kiekviena valstybė narė be Europos Bendrijos institucijų kontrolės vienašališkai nenustatytų jos taikymo srities (šia prasme žr. 2004 m. spalio 14 d. Sprendimo *Omega*, C-36/02, Rink. p. I-9609, 30 punktą). Iš to išplaukia, kad viešąją tvarką galima remtis tik realios ir pakankamai didelės visuomenės pagrindiniam interesui kylančios grėsmės atveju (žr. 2000 m. kovo 14 d. Sprendimo *Église de scientologie*, C-54/99, Rink. p. I-1335, 17 punktą).

- 51 Reikia priminti, kad kartu su priešastimis, kuriomis galėtų remtis valstybė narė, siekdama pateisinti nuo laisvės teikti paslaugas nukrypstančią nuostatą, turi būti pateikiama šios valstybės priimtos ribojančios priemonės tinkamumo ir proporcingumo analizė bei konkretūs įrodymai, leidžiantys pagrįsti jos argumentus (šiuo klausimu žr. 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, C-254/05, Rink. p. I-4269, 36 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 52 Taigi tam, kad Teisingumo Teismas galėtų įvertinti, ar aptariamoms priemonėms yra būtinos viešosios tvarkos apsaugos tikslo atžvilgiu ir jam proporcingos, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė turėtų pateikti įrodymus, leidžiančius nustatyti, ar į Liuksemburgą komandiruočių darbuotojų atžvilgiu taikomas reikalavimas automatiškai pritaikyti atlyginimus prie pragyvenimo išlaidų pokyčių gali prisidėti įgyvendinant šį tikslą ir koku mastu.
- 53 Šiuo atveju reikia konstatuoti, kad Liuksemburgo Didžioji Hercogystė apsiribojo remdamasi bendro pobūdžio darbuotojų perkamosios galios ir socialinės taikos apsaugos tikslais, nenurodydama jokio įrodymo, leidžiančio įvertinti priimtų priemonių reikalingumą ir proporcingumą.
- 54 Todėl Liuksemburgo Didžioji Hercogystė teisiškai neįrodė, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 2 punktą yra viešosios tvarkos nuostata Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmos įtraukos prasme.
- 55 Taigi valstybė narė negali remtis Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmoje įtraukoje numatyta viešosios tvarkos išimtimi, siekdama nustatyti į jos teritoriją darbuotojus komandiruojančioms įmonėms reikalavimą dėl automatiško kitų nei minimalių atlyginimų pritaikymo prie pragyvenimo išlaidų pokyčių.

— Reikalavimas susijęs su 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 8 punkte numatytu ne visos darbo dienos ir terminuoto darbo reglamentavimu

- 56 Liuksemburgo Didžioji Hercogystė tvirtina, kad šia nuostata siekiama užtikrinti darbuotojų apsaugą garantuojant vienodą požiūrį bei vienodus atlyginimus darbuotojams, dirbantiems visą ir ne visą darbo dieną, kaip numatyta 1997 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyvoje 97/81/EB dėl Bendrojo susitarimo dėl darbo ne visą darbo dieną, kuri sudarė Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungą (UNICE), Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centras (CEEP) ir Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC) (OL L 14, p. 9), ir 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvoje 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, p. 43, toliau – Direktyva 1999/70).
- 57 Reikia pabrėžti, kad nurodytas reikalavimas priklauso sričiai, kuri nėra numatyta Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos sąraše.
- 58 Neginčijama, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 8 punkte numatytos pareigos, atsižvelgiant į su jomis susijusius ribojimus, gali apriboti įmonių, norinčių komandiruoti darbuotojus į Liuksemburgą, laisvę teikti paslaugas.
- 59 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad pagal Direktyvų 97/81 ir 1999/70 2 straipsnio 1 dalį valstybės narės turi priimti įstatymus ir teisės aktus, įgyvendinančius šias direktyvas.
- 60 Kadangi ginčijamoje nacionalinėje nuostatoje numatyto reikalavimo laikymasis kontroliuojamas valstybėje narėje, kurioje yra įsisteigusi darbuotojus į Liuksemburgą ketinanti komandiruoti įmonė, dėl tų pačių motyvų, kurie numatyti šio sprendimo 41–43 punktuose, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė negali remtis Direktyvos 96/71

3 straipsnio 10 dalies trečioje įtraukoje numatyta viešosios tvarkos išimtimi, siek-dama pateisinti ginčijamą nacionalinį reikalavimą.

61 Iš to išplaukia, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 8 punktą neatitinka Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmos įtraukos.

— Reikalavimas susijęs su imperatyviomis nacionalinės teisės nuostatomis dėl kolektyvinių darbo sutarčių, numatytas 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 11 punkte

62 Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies pirmoji pastraipa apibrėžia instrumentus, kuriais nustatomos priimančiosios valstybės narės darbo ir įdarbinimo sąlygos, susi-jusios su tos pačios dalies a–g punktuose numatytais sritimis, kurios garantuo-jamos komandiruotiems darbuotojams. Šios nuostatos antroje įtraukoje, be kita ko, numatytos visuotinai taikomomis paskelbtos kolektyvinės darbo sutartys.

63 Panašiai kaip šioje nuostatoje, 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje skelbiama, kad privalomos viešosios tvarkos nuostatos yra, be kita ko, nuostatos, išplaukiančios iš visuotinai taikomomis paskelbtų kolektyvinių sutarčių šio straipsnio 1–14 punktuose numatytose srityse. 11 punkte nurodytos su kolektyvinėmis darbo sutartimis susijusios nuostatos.

64 Tačiau ši nuostata negali būti viešosios tvarkos išimtis Direktyvos 3 straipsnio 10 dalies pirmos įtraukos prasme.

- 65 Pirma, kolektyvinėms darbo sutartims skirtos nuostatos, t. y. reglamentuojančios šių sutarčių parengimą bei įgyvendinimą, *per se* ir neišgirdus kitokio paaiškinimo, nepatenka į viešosios tvarkos sąvoką.
- 66 Antra, tokia išvada gali būti padaryta kalbant apie pačias kolektyvinių sutarčių nuostatas, kurių visų, remiantis vien tuo, kad jos kyla iš tokio pobūdžio aktų, ši sąvoka taip pat negali apimti.
- 67 Trečia, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė negali tvirtinti, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 11 punkte įgyvendinamas valstybėms narėms pagal Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies antroje įtraukoje suteiktas leidimas. Iš tiesų ši nuostata yra susijusi tik su darbo ir įdarbinimo sąlygomis, nustatytais visuotinai taikomomis paskelbtose kolektyvinėse sutartyse. Tačiau taip nėra šio 1 straipsnio 1 dalies 11 punkto atveju, kuris, kitaip nei to paties 1 straipsnio pradinis sakiny, aiškiai numato paprasčiausias kolektyvines darbo sutartis.
- 68 Taigi 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 11 punktas neatitinka Direktyvos 96/71 3 straipsnio 10 dalies pirmos įtraukos.
- 69 Todėl iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad pirmasis Komisijos nurodytas pagrindas yra pagrįstas.

Antrasis kaltinimas, pagrįstas nevisišku Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies a punkto dėl maksimalaus darbo ir minimalaus poilsio laiko perkėlimu

Šalių argumentai

- 70 Antruoju kaltinimu Komisija nurodo, jog Liuksemburgo Didžioji Hercogystė nevisiškai perkėlė Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos a punktą, susijusį su maksimalaus darbo ir minimalaus poilsio laiko laikymusi.
- 71 Liuksemburgo Didžioji Hercogystė pripažino šio kaltinimo pagrįstumą ir nurodė, kad ji priėmė 2006 m. gegužės 19 d. Įstatymo, iš dalies keičiančio 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymą (*Mémorial A* 2006, p. 1806), 4 straipsnį, siekdama suderinti nacionalinės teisės aktus su atitinkamomis Bendrijos nuostatomis.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 72 Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į valstybės narės padėtį pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje, ir į vėlesnius pokyčius Teisingumo Teismas neatsižvelgia (žr. 2004 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-168/03, Rink. p. I-8227, 24 punktą; 2005 m. liepos 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-433/03, Rink. p. I-6985, 32 punktą ir 2007 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą*, C-354/06, 7 punktą).

73 Šioje byloje neginčijama, kad pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam laikotarpiui Liuksemburgo Didžioji Hercogystė nesiėmė reikiamų priemonių, būtinų užtikrinti visišką Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos a punkto perkėlimą į savo nacionalinę teisę.

74 Todėl antrasis Komisijos kaltinimas yra pagrįstas.

Trečiasis kaltinimas, pagrįstas nepakankamu EB 49 straipsnio pažeidimo dėl 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje numatytų kontrolės būdų aiškumu

Šalių argumentai

75 Trečiuoju kaltinimu Komisija tvirtina, kad nepakankamas 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 7 straipsnio 1 dalies aiškumas įmonėms, ketinančioms komandiruoti darbuotojus į Liuksemburgą, gali lemti teisinį nesaugumą. Todėl visoms įmonėms taikoma pareiga prieš pradėdant darbus sudaryti sąlygas Darbo ir kasyklų inspekcijai, šiai paprašius ir kuo greičiau, susipažinti su kontrolei reikalinga pagrindine informacija komandiruotės atveju laikoma išankstinio pranešimo procedūra, nesuderinama su EB 49 straipsniu. Tačiau, jeigu taip nėra, ginčijamos nuostatos tekstas turėtų būti pakeistas, siekiant išvengti bet kokios teisinės dviprasmybės.

76 2002 m. gruodžio 20 d. Liuksemburgo Didžioji Hercogystė mano, kad Įstatymo 7 straipsnio 1 dalies tekstas yra pakankamai aiškus ir kad bet kuriuo atveju jis nenumato jokios išankstinio pranešimo pareigos. Šiuo atžvilgiu ji mano, kad prieiga prie

kontrolei reikalingos informacijos prieš pradėdant darbus reiškia, kad ši informacija gali būti perduota jų pradėjimo dieną.

Teisingumo Teismo vertinimas

⁷⁷ Pirmą, reikia konstatuoti: kadangi 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatyme nenumatyta joks kitas informacijos perdavimas tarp įmonės, kuri komandiruoja darbuotojus, bei Darbo ir kasyklų inspekcijos, sunku suvokti, kaip pastaroji iš šios įmonės galėtų reikalauti informacijos prieš pradėdant darbus, mat nežinotų apie šios įmonės buvimą Liuksemburgo teritorijoje, jeigu ji iš anksto kuriuo nors būdu apie tai nepraneštų. Todėl, kaip savo išvados 76 punkte nurodė generalinė advokatė, klausimas kyla dėl darbuotojus komandiruoti ketinančiai įmonei priskirtino vaidmens, būtino atlikti prieš bet kokį Darbo ir kasyklų inspekcijos prašymą dėl informacijos, kuris bet kuriuo atveju nėra apibrėžtas 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatyme.

⁷⁸ Tuo remiantis šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje numatytos frazės „prieš pradėdant darbus“ Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės pateiktas aiškinimas negali būti tinkamas. Iš tiesų akivaizdu, kad ši frazė reiškia ne tik tai, kad informacija turi būti pateikta darbų pradėjimo dieną, bet ir tai, kad ja remiantis galima atsižvelgti į daugiau ar mažiau ilgesnį prieš šią datą einantį laikotarpį.

⁷⁹ Antra, kaip savo išvados 74 punkte nurodė generalinė advokatė, iš 1974 m. balandžio 4 d. Įstatymo dėl Darbo ir kasyklų inspekcijos reorganizavimo (*Mémorial A* 1974,

p. 486), į kurį daroma nuoroda 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje siekiant apibrėžti šios administracijos kontrolės galias, nuostatų, ypač iš šio 1974 m. balandžio 4 d. Įstatymo 13–17 straipsnių, išplaukia, kad Darbo ir kasyklų inspekcija gali nurodyti tuoj pat nutraukti komandiruito darbuotojo veiklą, jeigu jo darbdavys neįvykdo jam skirto reikalavimo pateikti informaciją. Be to, šio įstatymo 28 straipsnis numato, kad dėl šios pareigos neįvykdymo tos įmonės atžvilgiu gali būti pradėta baudžiamoji procedūra.

80 Atsižvelgiant į šiuos veiksnius, reikia pabrėžti, kad išankstinio pranešimo procedūra, kurios turi laikytis įmonė, ketinanti komandiruoti darbuotojus į Liuksemburgo teritoriją, nėra nedviprasmiška.

81 Be to, šios dviprasmybės, kurios būdingos 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 7 straipsnio 1 daliai, gali atgrasyti įmones, ketinančias komandiruoti darbuotojus į Liuksemburgą, pasinaudoti laisve teikti paslaugas. Iš tiesų, viena vertus, šių įmonių teisių ir pareigų apimtis nekyla konkrečiai iš šios nuostatos. Kita vertus, šioje nuostatoje numatytų pareigų nesilaikančioms įmonėms taikomos nemažos sankcijos.

82 Todėl 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 7 straipsnio 1 dalis dėl nepakankamo aiškumo ir joje esančių dviprasmybių nesuderinama su EB 49 straipsniu, ir trečiasis Komisijos kaltinimas yra pagrįstas.

Ketvirtasis kaltinimas, pagrįstas EB 49 straipsnio pažeidimu, susijusiu su atitinkamoms įmonėms taikoma pareiga paskirti Liuksemburge reziduojantį „ad hoc“ atstovą, kuris saugotų visus kompetentingų nacionalinės valdžios institucijų kontrolei reikalingus dokumentus

Šalių argumentai

⁸³ Ketvirtuoju kaltinimu Komisija nurodo, kad įpareigojant įmones, kurių buveinė yra ne Liuksemburgo teritorijoje ir kurios į ją komandiruoja darbuotojus, prieš tai perduoti Liuksemburge reziduojančiam *ad hoc* atstovui joms pagal 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymą tenkančių pareigų kontrolei reikalingus dokumentus ir juos palikti neribotą laikotarpį po paslaugos teikimo pabaigos, šio įstatymo 8 straipsniu ribojama laisvė teikti paslaugas. Iš tikrųjų, kadangi Direktyvos 96/71 4 straipsnyje numatyta bendradarbiavimo ir pasikeitimo informacija sistema, tokia pareiga yra perteklinė.

⁸⁴ Liuksemburgo Didžioji Hercogystė pirmiausia teigia, kad Komisijos nurodytas bendradarbiavimo mechanizmas neleidžia kompetentingoms administracijos institucijoms pakankamai veiksmingai atlikti įprastą kontrolę. Antra, ji nurodo, kad ginčijama nacionaline nuostata nereikalaujama jokios specialios teisinės formos atstovo funkcijų atžvilgiu. Galiausiai, nepaisant, jog dokumentai atstovui pateikiami tam, kad būtų galima atlikti kontrolę laikotarpiu po komandiruotės, juos reikalaujama pateikti tik tą dieną, kurią pradedama teikti atitinkama paslauga.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 85 Neginčijama, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 8 straipsnyje nustatyta pareiga kitoje valstybėje narėje įsteigtoms įmonėms sukelia papildomų administracinių ir finansinių išlaidų, taigi konkurencijos požiūriu jų padėtis neprilygsta priimančioje valstybėje narėje įsisteigusio darbdavio padėčiai, todėl šios įmonės gali būti atgrasomos nuo paslaugų teikimo šioje valstybėje narėje.
- 86 Pirma, ginčijama nuostata reikalauja, kad atstovas, kuriam turi būti pateikti reikalingi dokumentai, turi reziduoti Liuksemburge.
- 87 Antra, ši nuostata nustato pareigą saugoti dokumentus, be kita ko, susijusius su informacija, numatyta 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 7 straipsnyje, tačiau neapibrėžiamas laikotarpis, kiek šie dokumentai turi būti saugomi, ir nepatikslinama, ar tokia pareiga taikoma laikotarpiui po suteiktos paslaugos, ar taip pat laikotarpiui prieš pradėdant teikti paslaugą.
- 88 Liuksemburgo Didžioji Hercogystė, siekdama pateisinti tokį laisvės teikti paslaugas apribojimą, nurodo būtinumą Darbo ir kasyklų inspekcijai veiksmingai atlikti darbo teisės įstatymų laikymosi kontrolę.
- 89 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas nusprendė, kad dėl veiksmingos darbuotojų apsaugos gali būti reikalaujama laikyti tam tikrus dokumentus paslaugos teikimo arba bent prieinamoje ir aiškiai identifikuojamoje vietoje priimančiosios valstybės teritorijoje, kad šios valstybės institucijos galėtų atlikti kontrolę (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Arblade ir kt.* 61 punktą).

- 90 Teisingumo Teismas minėto sprendimo *Arblade ir kt.* 76 punkte, kalbėdamas apie pareigą laikyti ir saugoti tam tikrus dokumentus priimančiojoje valstybėje narėje gyvenančio asmens gyvenamojoje vietoje, kuris juos saugo kaip įgaliotinis netgi darb-daviui nutraukus darbuotojų įdarbinimą šioje valstybėje, pridūrė, kad siekiant patei-sinti tokią laisvės teikti paslaugas apribojimą nepakanka, jog tokių dokumentų buvimas priimančiosios valstybės teritorijoje bendrai gali palengvinti šios valstybės valdžios institucijų kontrolę. Taip pat reikia įrodyti, kad šios valdžios institucijos negali veiks-mingai atlikti kontrolės, jeigu ši įmonė toje valstybėje narėje neturi įgaliotinio, kuris saugotų aptariamus dokumentus. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas nusprendė, kad pareiga saugoti dokumentus pas priimančiojoje valstybėje narėje gyvenantį fizinį asmenį negali būti pateisinta (žr. minėto sprendimo *Arblade ir kt.* 77 punktą).
- 91 Nagrinėjamu atveju Liuksemburgo Didžioji Hercogystė nepateikė jokie konkretaus argumento pagrindimo, kad tik saugojant aptariamus dokumentus pas Liuksem-burge gyvenantį atstovą šios valdžios institucijos galėtų įvykdyti joms tenkančią kontrolę. Bet kuriuo atveju paslaugos teikimo vietoje esančio darbuotojo paskyrimas tam, kad kompetentingos valdžios institucijos galėtų susipažinti su kontrolei reika-lingais dokumentais, yra mažiau laisvę teikti paslaugas ribojanti priemonė ir tokia pat veiksminga kaip ginčijama pareiga.
- 92 Be to, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas minėto sprendimo *Arblade ir kt.* 79 punkte pažymėjo: kadangi Direktyvos 96/71 4 straipsnyje numatyta bendradar-biavimo ir pasikeitimo informacija tarp valstybių narių sistema, toks šių dokumentų saugojimas priimančiojoje valstybėje narėje po to, kai darbdavys nutraukė darbuo-tojų įdarbinimą joje, yra perteklinis.
- 93 Todėl Liuksemburgo Didžioji Hercogystė negali reikalauti, jog darbuotojus komandi-ruojančios įmonės padarytų tai, kas reikalinga tam, kad išsaugotų šiuos dokumentus Liuksemburgo teritorijoje pabaigus teikti paslaugas.

94 Taip pat negali būti reikalaujama, kad tokius dokumentus saugotų Liuksemburge gyvenantis atstovas, nes kadangi atitinkama įmonė fiziškai yra Liuksemburgo teritorijoje tuo metu, kai teikiamos paslaugos, ji aptariamus dokumentus gali saugoti pas komandiruotą darbuotoją.

95 Galiausiai reikia pažymėti, kad nors 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje aiškiai nenumatyta pareiga Liuksemburge saugoti kontrolei reikalingus dokumentus prieš pradėdant darbus, šioje nuostatoje pabrėžiama, kad atstovo pavardė kompetentingoms valdžios institucijoms turi būti nurodyta vėliausiai prieš pradėdant numatytą darbą pagal darbo sutartį. Be to, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės aiškinimas, kad šie dokumentai turi būti prieinami tik darbų pradžios dieną, nėra pagrįstas ginčijama nuostata. Bet kuriuo atveju tokia pareiga saugoti šiuos dokumentus prieš pradėdant darbus yra kliūtis laisvei teikti paslaugas, kurią Liuksemburgo Didžioji Hercogystė turėtų pateisinti kitais argumentais nei paprasčiausiomis abejonėmis dėl Direktyvos 96/71 4 straipsnyje numatytos bendradarbiavimo ir pasikeitimo informacija tarp valstybių narių sistemos veiksmingumo.

96 Iš to, kas pasakyta, matyti: kadangi 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 8 straipsnis neatitinka EB 49 straipsnio, reikia patenkinti visą ieškinį.

97 Todėl reikia konstatuoti, jog:

— paskelbusi, kad 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 1, 2, 8 ir 11 punktų nuostatos yra privalomos nacionalinės viešosios tvarkos nuostatos,

- nevysiškai perkėlusį Direktyvos 96/71 3 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos a punkto nuostatas,

- 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustačiusi reikalavimus, susijusius su prieiga prie pagrindinės informacijos, reikalingos kompetentingų nacionalinės valdžios institucijų vykdomai kontrolei, kuriems trūksta aiškumo, reikiamo užtikrinti įmonių, ketinančių komandiruoti darbuotojus į Liuksemburgą, teisinį saugumą ir

- šio įstatymo 8 straipsnyje nustačiusi reikalavimą kontrolei reikalingus dokumentus saugoti Liuksemburge pas ten reziduojantį *ad hoc* atstovą,

Liuksemburgo Didžioji Hercogystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 96/71/EB 3 straipsnio 1 dalį, skaitomą kartu su šio straipsnio 10 dalimi, bei EB 49 ir 50 straipsnius.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁹⁸ Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Liuksemburgo Didžioji Hercogystė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. Liuksemburgo Didžioji Hercogystė,

- paskelbusi, jog 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo, perkeliančio 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje ir reglamentuojančio darbo teisės taikymo kontrolę, 1 straipsnio 1 dalies 1, 2, 8 ir 11 punktų nuostatos yra privalomos nacionalinės viešosios tvarkos nuostatos,

- nevysiškai perkėlusi 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje 3 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos a punkto nuostatas,

- šio 2002 m. gruodžio 20 d. Įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustačiusi reikalavimus, susijusius su prieiga prie pagrindinės informacijos, reikalingos kompetentingų nacionalinės valdžios institucijų vykdomai kontrolei, kuriems trūksta aiškumo, reikiamo užtikrinti įmonių, ketinančių komandiruoti darbuotojus į Liuksemburgą, teisinį saugumą ir

- šio įstatymo 8 straipsnyje nustačiusi reikalavimą kontrolei reikalingus dokumentus saugoti Liuksemburge pas ten *ad hoc* reziduojantį atstovą,

**neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 96/71/EB 3 straipsnio 1 dalį, skai-
tomą kartu su šio straipsnio 10 dalimi, bei EB 49 ir 50 straipsnius.**

2. Priteisti iš Liuksemburgo |Didžiosios Hercogystės bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.